

Ny Bokin'i Daniela — Laharam-pianarana fahasivy ambin'ny folo amby zato

*Ny Heviny Ara-paminaniana ao amin'ireo Mari-dalana Ara-tantara:
Fahatakarana ny Andro Farany amin'ny alalan'ny Tandindona Ara-baiboly*

Jeff Pippenger
2024-03-06

Ny iray hetsy sy efatra amby efatra alina dia aseho ho ireo izay nodiovin'ny Iraky ny Fanekena, ary ny vahoaka betsaka dia asehon'ny fitafiana fotsin'ny fahamaritana noho ny maha-martiora. Ny voalohany amin'ireo fe-potoana masina roa amin'ny andro farany dia manondro ny asan'ilay iraka izay manomana ny lalana ho an'ny Iraky ny Fanekena, ary ny fe-potoana faharoa kosa dia maneho ny asan'i Elia. Ny fe-potoana voalohany dia maneho ny fitsarana famotorana ny velona ao amin'ny Advantisma Laodiseana, ary ny fe-potoana faharoa dia maneho ny fitsarana fanatanterahana amin'i Roma maoderina.

Ang “tanda” upang tumakas mula sa mga lungsod sa mga huling araw ay hindi naunawaan nang wasto ng Laodiceang Adventismo. Ipinaaalam sa atin ni Sister White na ang pagkawasak ng Jerusalem mula 66 hanggang 70 AD ay nagbibigay ng isang paglalarawan ng babalang tanda para sa bayan ng Diyos sa mga huling araw.

“Ny fotoana dia tsy lavitra intsony, izay, tahaka ny mpianatra voalohany, dia ho voatery hitady fialofana any amin'ny toerana lao sy mitokana isika. Tahaka ny nanaovan'ny fahirano an'i Jerosalema tamin'ny alalan'ny tafika romana ho famantarana ny handosiran'ny Kristiana tany Jodia, dia toy izany koa ny fandraisan'ny firenentsika fahefana amin'ny alalan'ny didy manery ny sabatan'ny papa no ho fampitandremana ho antsika. Amin'izay dia ho tonga ny fotoana handaozana ny tanàn-dehibe, ho fiomanana amin'ny handaozana ny tanàna madinika koa mba hifindrana any amin'ny fonenana mangina sy miafina any amin'ny toerana mitokana eny an-tendrombohitra.” Testimonies, boky faha-5, 464.

Ny fahirano an'i Jerosalema, izay no famantarana handosirana, dia ilay fahirano voalohany nentin'i Cestius. Koa i Cestius dia naneho fandrahonana izay nesorina vetivety, satria nony napetrany ny fahirano dia niala tamin'ny fomba saro-pantarina izy; ary hatramin'izao dia tsy mbola nahavita namaritra ny antony nanaovany izany ny mpahay tantara.

“Taorian'ny nanodidinan'ny Romanina notarihin'i Cestius ny tanàna, dia nandao tampoka ny fahirano izy ireo, tamin'ny fotoana izay toa nahafahana tsara hanao fanafihana avy hatrany.”
The Great Controversy, 31.

Tamin'ireo taona 1880 sy 1890 dia nampiditra volavolan-dalàna maromaro tao amin'ny Kongresy i Senatora Henry W. Blair avy any New Hampshire mba hanendrena ny Alahady ho Andro Nasionaly ho an'ny Fitsaharana. Ireo volavolan-dalàna ireo dia nantsoina matetika hoe “Blair Sunday Bills.” Senatora Blair dia mpanohana mafy ny fitandremana ny Alahady ho andro fitsaharana sy fanompoam-pivavahana. Nino izy fa ny fisian'ny andro fitsaharana iombonana sy

mitovy ho an'ny rehetra dia hitondra vokatra tsara eo amin'ny lafiny fitondran-tena sy ny fiarahamonina eo amin'ny fiaraha-monina amerikana. Na dia nahazo fanohanana sasantsasany aza ny ezaka nataony, indrindra avy amin'ireo antokom-pivavahana, dia nisy ihany koa ny fanoherana izany, anisan'izany ny ahiahy mikasika ny fisarahan'ny fiangonana sy ny fanjakana.

Izany no fanandramana voalohany handaniana lalàna momba ny Alahady teo amin'ny tantaran'ilay bibidia avy amin'ny tany, izay voatendry hiteny tahaka ny dragona rehefa handany lalàna momba ny Alahady izy amin'ny farany. Ireo andiana volavolan-dalàn'i Blair ireo no nidiran'i A. T. Jones, iray tamin'ireo iraka tamin'ny fivoriana ny Fihaonambe Lehibe tamin'ny 1888, tao amin'ny efitranon'ny Kongresy ka notoheriny tamin-kafetsena sy tamin-kabary feno hakingana. Rehefa afaka fanandramana vitsivitsy, dia very ny hery nanosika ny ezaka nataony ho amin'ny Androm-Pitsaharana Nasionaly ny senatera Blair. Mifandray mivantana amin'izany tantara izany, sy ny hevitra entin'ny Androm-Pitsaharana Nasionaly (Alahady), dia azo dinihina indray ny firaketana ara-tantara momba ny torohevitra'i Ellen White.

Izay hita ao amin'ny famerenana ny fampitandreman'ny momba ny lalàn'ny Alahady dia zava-dehibe sady be dia be no tsy azon'ny Advantisma Laodiseana tsara. Ao anatin'ny tontolon-kevitra momba ny filàna hivoahana ny tanàna, izay ao amin'ilay andininy vao notanisaina, dia nosoratany hoe: “amin'izany fotoana izany no fotoana hialana amin'ny tanàna lehibe, ho fiomanana amin'ny fialana amin'ny tanàna madinika mba hifindra any amin'ny fonenana mitokana any amin'ny toerana mangina eny anivon'ny tendrombohitra.” Nampianatra imbetsaka izy fa ilain'ny vahoakan'Andriamanitra ny miaina any ambanivohitra, nefa ny toroheviny momba ny fiainana any ambanivohitra talohan'ny 1888 dia mametraka ny toromariny hiala amin'ny tanàna ao anatin'ny tontolon-kevitra fa amin'ny hoavy akaiky dia ilain'ny vahoakan'Andriamanitra ny hiala amin'ny tanàna. Taorian'ny 1888, tao amin'ny toromarika nosoratany momba ny fiainana any ambanivohitra, dia tsy nivily na oviana na oviana tamin'ny torohevitra fa tokony ho efa tafavoaka ny tanàna isika.

Ny volavolan-dalàna Blair momba ny Androm-pialan-tsasatra Nasionaly izay niseho teo amin'ny tantara dia ilay “famantarana” hialàna amin'ny tanàna; ary na dia very aza ny tosika nilaina hanatanterahana izany asa izany ireo volavolan-dalàna Blair ka nihemotra ho any amin'ny haizin'ny tantara, dia efa nomena ny “famantarana” handosirana. Nomena izany teo amin'ilay marika ara-tantara tamin'ny fahirano voalohany, izay nentin'i Cestius. Ny lalàna Alahady izay ho avy tsy ho ela dia asehon'ny fahiranon'i Titus; ary raha mbola misy Advantista Laodikiana ao an-tanàna rehefa tonga izany fahirano izany, dia hiara-maty amin'ny ratsy fanahy izy ireo.

Misy vanim-potoana ara-paminaniana roa amin'ny andro farany. Voazara amin'ilay lalàna alahady ho avy tsy ho ela izy ireo. Ny vanim-potoana voalohany dia ny fitsarana famotorana ny velona ao amin'ny Advantisma Laodikiana, ary ny vanim-potoana faharoa dia ny fitsarana fanatanterahana ny vehivavy janga any Roma. Ireo vanim-potoana roa ireo dia aseho miverimberina, satria ao anatin'ireo vanim-potoana roa ireo no tanteraka an-tsoratra tanteraka ny fanoharana ny amin'ireo virijina folo, tahaka ny tamin'ny tantaran'ny Millerita. Ny fotoana fiandrasana ao amin'ilay fanoharana dia ny fotoana fiandrasana ao amin'ny Habakoka toko faharoa, koa ireo vanim-potoana roa dinihintsika ireo dia nasehon'ny Habakoka toko faharoa koa. Ny fanoharana ny amin'ireo

virijina folo sy ny Habakoka toko faharoa dia tanteraka an-tsoratra tanteraka tamin'ny tantaran'ny Millerita, ary raha tanteraka izany, dia tanteraka koa ny Ezekiela toko faharoa ambin'ny folo, andininy iraika amby roapolo ka hatramin'ny valo amby roapolo.

Ny andininy valo farany ao amin'ny Ezekiela toko faha-roa ambin'ny folo dia manondro fotoana iray izay hahatanteraka ny “vokatry ny fahitana rehetra”, amin'ny fotoana izay tsy “hanalavan' Andriamanitra intsony” ny fahitany. Ireo vanim-potoana roa eo amin'ny tantara izay averimberina matetika sady manondro ny fitsarana famotopotorana ny velona ao amin'ny Advantisma Laodiseana, sy ny fitsarana fanatanterahana ny mpijangajanga any Tyro, no vanim-potoana ara-paminaniana izay ahatraran'ny fahitana rehetra ao amin'ny Baiboly ny fahatanterahany lavorary sy farany. Ao anatin'izany vanim-potoana izany no ametravana ireo efatra amby efatra alina sy iray hetsy, ary izy ireo no maneho ny sokajy izay tsy maty, fa velona mandra-piverin'i Kristy. Ao amin'ny Lioka toko faha-iray amby roapolo, Kristy dia manondro “famantarana” iray izay manambara fa efa tonga izany taranaka izany.

Ao amin'ireo tantara roa asehon'ily “famantarana” handosirana, araka izay nambaran'i Kristy mifandray amin'ny fahavetavetana mahatonga fandravana, dia vanim-potoana roa no voamarika; ary ny fiandohan'ny sy ny fiasan'ny dia samy manana “famantarana” eo am-piandohan'ily vanim-potoana sy “famantarana” eo amin'ny fiasan'ny. Ilay “famantarana” izay nolazain'i Kristy ho maneho ny taranaka farany izay ho velona mandra-pihaviny eo amin'ny rahona dia porofo fa ankehitriny isika dia ao amin'ny taranaka farany amin'ny tantaran'ny tany.

Ao amin'ny toko fahiraika amby roapolo ao amin'i Lioka, i Jesosy dia manondro ny tantara hatramin'ny telo taona sy tapany nanitsakitsahana sy nandravana an'i Jerosalema ara-bakiteny nanomboka tamin'ny taona 66 ka hatramin'ny taona 70, ka hatramin'ny fiasan'ny telo taona sy tapany nanitsakitsahana an'i Jerosalema ara-panahy izay nanomboka tamin'ny 538 ary nifarana tamin'ny 1798.

Ary rehefa hitanareo fa voahodidin'ny tafika Jerosalema, dia fantaro fa efa akaiky ny fandravana azy. Ary amin'izany, izay any Jodia aoka handositra ho any an-tendrombohitra; ary izay eo afovoan'ny tanàna aoka hiala; ary izay any ambanivohitra kosa aoka tsy hiditra ao anatin'ny. Fa izany no andron'ny famaliana, mba hahatanteraka izay rehetra voasoratra. Fa lozan'ireo bevohoka sy ireo mampinono amin'izany andro izany! fa hisy fahoriana lehibe eo amin'ny tany sy fahatezerana amin'ity firenena ity. Ary ho lavon'ny lelan-tsabatra izy, sady hoentina ho babo any amin'ny firenena rehetra; ary Jerosalema hohitsahin'ny Jentilisa mandra-pahatanteraky ny andron'ny Jentilisa. Lioka 21:20–24.

Ny “andro” anitsakitsahan'ny jentilisa an'i Jerosalema dia amin'ny endrika maro, satria izany no anehoana ny fanitsakitsahana an'i Jerosalema ara-bakiteny izay nifarana tamin'ny taona 70, sy ny fanitsakitsahana an'i Jerosalema ara-panahy izay nifarana tamin'ny 1798. Ny jentilisa dia maneho ny fanompoan-tsampy sy ny fahefan'ny papa, ary ireo hery roa ireo no foto-kevitra ny fahitana ao amin'ily fanontaniana ao amin'ny Daniela toko faha-valo izay manontany hoe: “Mandra-pahoviana.”

Dia nandre olomasina iray niteny aho; ary olomasina iray hafa nilaza tamin'ily olomasina anankiray izay niteny hoe: Mandra-pahoviana no haharetan'ny fahitana ny amin'ny fanatitra isan'andro sy ny fahadisoana mampahaozongozona, ka hanolorana ny fitoerana masina sy ny tafika mba hohitsakitsahina? Daniela 8:13.

Ny “andron'ny jentilisa” ao amin'ny Lioka toko faha-iraika amby roapolo dia manondro ny roa arivo sy diman-jato sy roa-polo taona amin'ny famalian'Andriamanitra ny fanjakana avaratra, izay nanomboka tamin'ny 723 talohan'i Kristy ary nifarana tamin'ny 1798. Ny taona 538 no manamarika ny fotoana nijoroan'ily lehilahin'ny ota teo amin'ny fitoerana masina ka nilazany fa izy no Andriamanitra, ka nizara io fe-potoana io ho fe-potoana roa mitovy, samy roa ambin'ny folo amby enin-jato taona avy. Io fe-potoana faharoa misy roa ambin'ny folo amby enin-jato taona io no tantara ihany koa izay voamarika ho mifarana ao amin'ny Lioka toko faha-iraika amby roapolo, andininy faha-efatra amby roapolo, rehefa tanteraka ny “andron'ny jentilisa.” Ao amin'ily fitantarana ara-tantara izay asongadin'i Jesosy ho an'ny mpianany, ny andininy faha-efatra amby roapolo dia mitondra ny fanambarana nomena ny mpianatra ho amin'ny “fotoan'ny farany” amin'ny 1798. Avy eo Jesosy dia manomboka manondro ireo “famantarana” mifandray amin'ny hetsika Millerita.

Ary hisy famantarana eo amin'ny masoandro sy eo amin'ny volana ary eo amin'ny kintana; ary ety ambonin'ny tany dia hisy fahorian'ny firenena mbamin'ny fisafotofotoana; ny ranomasina sy ny alony hirohondrohona; ny fon'ny olona ho torana noho ny tahotra sy noho ny fiandrasana izay zavatra ho tonga amin'ny tany; fa ny herin'ny lanitra dia hohozongozonina. Ary amin'izany fotoana izany dia hahita ny Zanak'olona avy eo amin'ny rahona amin-kery sy voninahitra lehibe izy. Ary rehefa manomboka tanteraka izany zavatra izany, dia miandrasa ka asandrato ny lohanareo; fa efa manakaiky ny fanavotana anareo. Lioka 21:25–28.

Nambaran'i Jesosy fa “hisny famantarana”, ary nofaritany ho famantarana eo amin'ny masoandro sy ny volana ary ny kintana izany, ny fahorian'ny firenena, ny herin'ny lanitra hohozongozonina, ary avy eo ny Zanak'olona ho avy eo amin'ny rahona. Ireo “famantarana” rehetra ireo dia tanteraka tao amin'ny tantaran'ny Millerita.

Ny faminiana dia tsy milaza mialoha fotsiny ny fomba sy ny tanjon'ny fihavian'i Kristy, fa mampiseho koa famantarana izay hahafantaran'ny olona rehefa manakaiky izany. Hoy Jesosy: “Ary hisy famantarana eo amin'ny masoandro sy eo amin'ny volana ary eo amin'ny kintana.” Lioka 21:25. “Ny masoandro hohamaizinina, ary ny volana tsy hanome ny hazavany, ary ny kintana any an-danitra hiraraka, ary ny herin'ny lanitra hihorohoro. Ary amin'izany vao hahita ny Zanak'olona avy eo amin'ny rahona amin-kery lehibe sy voninahitra izy.” Marka 13:24–26. Toy izao no ilazan'ily mpanoratra ny Apokalypsy ny voalohany amin'ireo famantarana izay mialoha ny fiaviana fanindroany: “Ary nisy horohorontany lehibe; ary tonga mainty tahaka ny lamba famaohana volo ny masoandro, ary ny volana manontolo tonga tahaka ny rà.” Apokalypsy 6:12.

“Ireo famantarana ireo dia voamarina talohan'ny nisokafan'ny taonjato fahasivy ambin'ny folo. Ho fahatanterahan'io faminiana io dia nisy, tamin'ny taona 1755, ilay horohoron-tany mahatsiravina indrindra izay voarakitra an-tsoratra hatrizay....”

“Dimy amby roapolo taona tatỳ aoriana no niseho ny famantarana manaraka voalaza ao amin’ny faminaniana—dia ny fahamaizinan’ny masoandro sy ny volana. Ny nampitombo ny hakanton’ity dia ny zava-misy fa ny fotoana hahatanterahany dia efa notondroina mazava tsara. Tao amin’ny resaky ny Mpamonjy tamin’ny mpianany teo an-Tendrombohitra Oliva, rehefa avy namariparitra ny fotoana maharitra nisian’ny fizahan-toetra ho an’ny fiangonana—dia ny 1260 taona nisian’ny fanenjehana nataon’ny fahefana papaly, izay nilazany fa hohafomezina izany fahoriana izany—dia izao no nilazany tranga sasany hialoha ny fihaviany, sady nofaritany ny fotoana hahitana ny voalohany amin’ireo: ‘Ary amin’izany andro izany, rehefa afaka izany fahoriana izany, dia hohamaizinina ny masoandro, ary ny volana tsy hanome ny hazavany.’ Marka 13:24. Ny 1260 andro, na taona, dia nifarana tamin’ny 1798. Efa ho ampahefatra ny taonjato talohan’izany no saika nitsahatra tanteraka ny fanenjehana. Araka ny tenin’i Kristy, taorian’izany fanenjehana izany dia tsy maintsy hohamaizinina ny masoandro. Tamin’ny 19 Mey 1780 no nahatanterahan’io faminaniana io....”

“Nandidy ny olony Kristy mba hiambina ny famantarana ny fihaviany ka hifaly rehefa hitany ny tandindon’ny fahatongavan’ny Mpanjakan’ny. ‘Ary raha vao manomboka ho tonga izany zavatra izany,’ hoy Izy, ‘dia miandrà, ary asandrato ny lohanareo; fa efa antomotra ny fanavotana anareo.’ Nasongadiny tamin’ny mpanaraka Azy ny hazo mamoa ravina amin’ny lohataona, ka hoy Izy: ‘Raha vao mitsimoka ireo, dia hitanareo ka fantatrareo amin’ny tenanareo fa efa akaiky ny fahavaratra. Dia tahaka izany koa ianareo, raha hitanareo fa tonga izany zavatra izany, dia fantaro fa efa akaiky ny fanjakan’Andriamanitra.’ Lioka 21:28, 30, 31.” The Great Controversy, 304, 306–308.

Ny fampiharana intelo an’ireo Roma telo dia mampiseho fa, tamin’ny fanitsakitsahana an’i Jerosalema nataon’i Roma jentilisa ary avy eo nataon’i Roma papaly, ny fanitsakitsahana ny fitoerana masina sy ny antokon’olona dia naseho tamin’ny fe-potoana roa ambin’ny folo amby enimpolo sy roanjato andro (Roma jentilisa), na roa ambin’ny folo amby enimpolo sy roanjato taona ara-paminaniana (Roma papaly). Ireo roa ambin’ny folo amby enimpolo sy roanjato andro ara-tandindona (volana roa amby efapolo), izay manondro ny fe-potoanan’ny fanenjehan’i Roma maoderina ny vahoaka mahatokin’Andriamanitra, dia samy hanana “famantarana” tokana avy ny fe-potoana tsirairay, izay manondro ny fotoan’ny fandosiran’ny mahatoky amin’izany vanim-potoana izany. Ny tsirairay amin’ireo fe-potoana telo dia mifarana amin’ny fisehoan’ny “famantarana” maro, fa tsy “famantarana” tokana tahaka ny teo am-piandohan’ny fe-potoana.

“Amin’ny misasakalina no anehoan’Andriamanitra ny heriny ho famonjena ny olony. Miposaka ny masoandro, mampirapiratra amin’ny heriny manontolo. Mifanesy haingana ny famantarana sy ny fahagagana. Ny ratsy fanahy mijery izany zava-miseho izany amin-tahotra sy fahatairana, fa ny marina kosa mibanjina amim-pifaliana feno fahamatorana ny famantarana ny fanafahana azy. Toa mivadika hiala amin’ny fombany avokoa izay rehetra eo amin’ny zavaboary. Mitsahatra tsy mikoriana ny rano mandeha. Miakatra ny rahona maizina sy mavesatra, ka mifandona samy izy. Eo afovoan’ny lanitra mirehitra fahatezerana dia misy habaka iray mazava, feno voninahitra tsy hay ambara, izay ivoahan’ny feon’Andriamanitra, tahaka ny feon’ny rano be, manao hoe: ‘Vita izany.’ Apokalypsy 16:17.” Ilay Ady Lehibe, 636.

Ny vanim-potoanan'ny fitsarana fanatanterahana amin'ilay mpijangajanga avy any Roma dia manomboka amin'ny fanandratana ny faneva izay manondro fa tokony handositra ny ondrin'Andriamanitra hafa izay mbola ao Babylona. Izany vanim-potoana izany dia mifarana amin'ny “famantarana sy fahagagana.” Izany vanim-potoana izany dia manomboka amin'ny “feo faharoa” ao amin'ny Apokalypsy toko faha-valo ambin'ny folo, ary mifarana amin'ny feon'Andriamanitra. Mazava ho azy fa ny feo voalohany sy faharoa ao amin'ny Apokalypsy toko faha-valo ambin'ny folo dia feon'i Kristy. Ny feo voalohany dia manondro ny fiandohan'ny fitsarana famotopotorana ny fiangonana Adventista Laodiseana velona, ary ny feo faharoa dia manondro ny fiasaran'izany vanim-potoana izany, nefa koa manamarika ny fiandohan'ny fitsarana fanatanterahana amin'ilay mpijangajanga avy any Roma.

Ny tantara manontolo dia fehezina'ilay herinandro izay nanamafisan'i Kristy ny fanekena, ary ny lalàn'ny Alahady izay ho avy tsy ho ela dia aseho ara-tandindona ho ilay mariky ny afovoany, araka ny nanehoan'ny hazo fijaliana azy. Samy mitondra ny sonian'i Alfa sy Omega ireo tantara roa ireo, satria ny fiandohana sy ny fiasarana ao amin'ny tantara tsirairay dia asehon'ny feon'Andriamanitra. Izy ireo koa dia maneho ny fahamarinana, satria ilay mariky ny afovoany dia ny fikomian'ny lalàn'ny Alahady, ary ny teny hebreo hoe “fahamarinana” dia noforonina tamin'ny litera voalohany, fahatelo ambin'ny folo, ary farany amin'ny abidy hebreo. Ny feo voalohany ao amin'ny Apokalypsy toko fahavalo ambin'ny folo dia feon'i Kristy, ny feo farany dia feon'Andriamanitra, ary ny feo eo afovoany, izay feon'Andriamanitra koa, dia eo ihany koa no anehoana ny fikomian'ilay litera fahatelo ambin'ny folo amin'ny alalan'ilay bibidia avy amin'ny tany “miteny” tahaka ny dragona, araka ny aseho ao amin'ny Apokalypsy toko FAHATELO AMBIN'NY FOLO.

Ny faneva amin'ilay lalàna alahady ho avy tsy ho ela dia maneho ny “famantarana” handosiran'ny mahatoky amin'Andriamanitra, nefa koa manondro fa ny fiandohan'ilay vanim-potoana ara-paminaniana izay mifarana amin'ny fananganana ny faneva dia tsy maintsy manana “famantarana” koa. Izany “famantarana” izany no ambaran'i Jesosy ho porofo fa efa tonga ny taranaka farany eto ambonin'ny tany. Ao amin'ny toko fahiraika amby roapolon'ny Lioka dia nanontany ny mpianatra ny amin'izay tian'i Kristy holazaina, raha nilaza Izy fa horavana ny tempoly.

Ary nanontany Azy izy ka nanao hoe: Mpampianatra ô, rahoviana àry no hiseho ireo zavatra ireo? ary inona no famantarana rehefa ho tanteraka ireo zavatra ireo? Lioka 21:7.

Dia i Jesosy dia manomboka manondro ny tantara izay mitarika ho amin'ny taona 70, rehefa horavana ny tempoly sy ny tanàna, ary mitohy hatramin'ny andininy faha-efatra amby roapolo, izay anambaran'ny fotoana hahatanterahan'ny “andron” ny Jentilisa.

Ary ho lavon'ny lelan-tsabatra izy, sady ho entina ho babo any amin'ny firenena rehetra; ary Jerosalema ho voahosihosy ny Jentilisa mandra-pahatanteraky ny andron'ny Jentilisa. Lioka 21:24.

Ny hevitra milaza fa ity andininy ity dia manondro an'i Jerosalema ara-bakiteny dia miorina amin'ilay hadalana ara-teolojika katolika antsoina hoe futurisma, izay mampihatra ara-bakiteny ny

tandindona ary mametra ny fahatanterahan'ny faminaniana ho any amin'ny faran'izao tontolo izao irery ihany. Ny fanoherana ny fampiharana marina an'ity andininy ity dia efa fanafihana lehibe nataon'i Satana nandritra ny famakiana ny Testamenta Vaovao manontolo. Jerosalema ara-bakiteny dia nitsahatra tsy ho tandindon'i Jerosalema ara-paminaniana tamin'ny andron'i Kristy, raha ny faminaniana ara-bakiteny kosa niova ho fampiharana ara-panahy. Izany fanambaràna izany dia fampianarana lehibe naorin'ny apostoly Paoly. Ny fanitsakitsahana an'i Jerosalema dia manondro ny arivo sy roan-jato sy enim-polo taona nisian'ny haizina papaly hatramin'ny taona 538 ka hatramin'ny 1798.

Fa ny kianja izay eo ivelan'ny tempoly dia avelao, ary aza refesina; fa nomena ny Jentilisa izany; ary ny tanàna masina dia hohitsahiny mandritra ny roa amby efapolo volana. Apokalypsy 11:2.

Ny Jerosalema ara-paminaniana dia nitsahatra tsy ho tandindon'ilay tanàna voafidy teo amin'ny hazo fijaliana.

“Maro tokoa no mihevitra fa zavatra tsara ny mamindra ny tongotra eny amin'ny tanin'i Jerosalema fahiny, ary fa hohamafisina indrindra ny finoany amin'ny fitsidihana ireo toerana nisy ny fiainan'ny Mpamonjy sy ny nahafatesany! Nefa i Jerosalema fahiny dia tsy ho toerana masina velively mandra-pahadioviny amin'ny afo manadio avy any an-danitra.” Review and Herald, June 9, 1896.

Raha vao nentin'i Jesosy ho amin'ny fotoanan'ny farany tamin'ny taona 1798 ao amin'ny andininy faha-roa amby roa-polo ny mpianatra, dia nampiditra ny fotoana Millerita Izy, fotoana izay nidiran'ny fanambaran'ilay anjely voalohany teo amin'ny tantara.

Ary hisy famantarana eo amin'ny masoandro sy eo amin'ny volana ary eo amin'ny kintana; ary etỳ ambonin'ny tany hisy fahorian'ny firenena, ao anatin'ny fisavorovoroana; ny ranomasina sy ny onja mirohondrohona; ny fon'ny olona ho torana noho ny tahotra sy noho ny fiandrasana izay zavatra ho tonga amin'ny tany; fa ny herin'ny lanitra dia hohozongozonina. Ary amin'izay dia hahita ny Zanak'olona avy eo amin'ny rahona amin-kery sy voninahitra lehibe izy ireo. Ary raha vao manomboka ho tanteraka izany zavatra izany, dia miandrasa, ka asandrato ny lohanareo; fa efa antomotra ny fanavotana anareo. Lioka 21:25–28.

Ny famantarana izay nanokatra ny tantaran'ny Milerita dia tanteraka araka ny herin'ny Tenin'Andriamanitra izay tsy mba diso na oviana na oviana.

“Ny famantarana teo amin'ny masoandro sy ny volana ary ny kintana dia efa tanteraka.” Review and Herald, November 22, 1906.

Hohamafisintsika ao amin'ny lahatsoratra manaraka ny Lioka toka faharoa amby roapolo.

“Ny 16 Desambra 1848, dia nomen'ny Tompo fahitana aho ny amin'ny fihovitrovitrany herin'ny lanitra. Hitako fa raha nilaza ny Tompo hoe ‘lanitra,’ tamin'ny nanomezany ireo famantarana voarakitr'i Matio sy Marka ary Lioka, dia lanitra no tiany holazaina; ary raha nilaza Izy hoe ‘tany’ dia tany no tiany holazaina. Ny herin'ny lanitra dia ny masoandro sy ny volana ary ny kintana. Ireo no manjaka any amin'ny lanitra. Ny herin'ny tany kosa dia ireo

izay manjaka etỳ ambonin'ny tany. Ny herin'ny lanitra dia hohozongozonina amin'ny feon'Andriamanitra. Amin'izay dia hafindra hiala amin'ny toerany ny masoandro sy ny volana ary ny kintana. Tsy ho levona izy ireo, fa hohozongozonina amin'ny feon'Andriamanitra.”

“Rahona mainty sy mavesatra no niakatra ka nifandona. Nisokatra ny habakabaka ary nihorona nihemotra; avy eo dia afaka nijery niakatra tamin'ilay banga misokatra tao Orion isika, izay nihavian'ny feon'Andriamanitra. Ny Tanàna Masina dia hidina amin'ny alalan'izany banga misokatra izany. Hitako fa mihozongozona ankehitriny ny herin'ny tany ary miseho araka ny filaharany ny zava-mitranga. Ady sy siosion-dresaky ny ady, sabatra, mosary ary areti-mandringana no voalohany hampihozongozona ny herin'ny tany; avy eo ny feon'Andriamanitra no hampihozongozona ny masoandro sy ny volana ary ny kintana, ary ity tany ity koa. Hitako fa ny fihovitrovitrany hery any Eoropa dia tsy, araka ny ampianarin'ny sasany, fihovitrovitrany herin'ny lanitra, fa fihovitrovitrany ireo firenena tezitra.” Early Writings, 41.